

UCHWAŁA NR 5/2023

Zarządu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku z dnia 10 lutego 2023 r.

w sprawie: przyjęcia stanowiska w zakresie sytuacji spółek wodno-kanalizacyjnych działających w regionie

Działając na podstawie § 22 ust. 2, w związku z § 5 ust. 1 pkt. a) i k) Statutu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku

Zarząd Związku uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się stanowisko w sprawie sytuacji spółek wodno-kanalizacyjnych działających w regionie w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Upoważnia się Przewodniczącego Zarządu Związku do przekazania treści niniejszego stanowiska do Pełnomocnika Rządu do spraw gospodarki wodą oraz inwestycji w gospodarce morskiej i wodnej w Ministerstwie Infrastruktury.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego
Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku*

(-) Piotr Kuczera

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 5/2023 Zarządu
Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego
Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku
z dnia 10 lutego 2023 r.

Stanowisko Zarządu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku w sprawie sytuacji spółek wodno-kanalizacyjnych działających w regionie

Działając w imieniu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku tj. 28 samorządów oraz kilkunastu firm wodociągowych świadczących usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków, zwracamy się apelem do Pana Ministra o podjęcie zdecydowanych działań mających na celu zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Analizując publicznie wyrażane i z pewnością egzekwowane od regulatora tj. PGW Wody Polskie oczekiwania Pana Ministra, aby doprowadzić do zahamowania lub spowolnienia wzrostu usług wodno-kanalizacyjnych bardzo krytycznie oceniamy sposób, w jaki dąży się do realizacji postawionego celu. Osiągnięcie powyższego **nie może** bowiem odbywać się:

- kosztem rezygnacji przez spółki wodociągowe z wielu inwestycji, na które oczekują mieszkańcy naszego subregionu. Niestety redukcja inwestycji jest najczęściej jedyną możliwością przetrwania spółek wodociągowych, a tym samym zapewnienia ciągłości świadczenia podstawowych usług, do których zaspokojenia zostały powołane. Redukcja inwestycji komunalnych nie powinna być z pewnością celem organów państwa;
- kosztem budżetów samorządowych, które to samorzady, wbrew publicznym twierdzeniom Pana Ministra mają otrzymać w 2023 roku znacznie dodatkowe środki. Trudno mówić o dodatkowych środkach dla samorządów, skoro jest ich mniej niż w latach poprzednich i nie zapewnią często pokrycia bieżących wydatków;
- kosztem wielu wykwalifikowanych pracowników branży wodno-kanalizacyjnych, o których utrzymanie poprzez możliwość zapewnienia konkurencyjnych wynagrodzeń walczą przedsiębiorcy wodociągowi;
- kosztem obniżenia jakości i standardu świadczonych dla mieszkańców usług wodno-kanalizacyjnych;
- kosztem nadużywania lub łamania prawa przez organy PGW Wody Polskie, co będzie miało dla Skarbu Państwa w przyszłości wymierne finansowe konsekwencje, z uwagi na roszczenia odszkodowawcze;
- poprzez wskazywanie, na przykładzie błędnej polityki znacznej mniejszości samorządów, iż regułą w samorządach jest wyprowadzenie ze spółek wodociągowych ogromnych lub nadmiarowych środków poprzez wypłacane dywidendy.

Obecna polityka rządu i regulatora doprowadza również do sytuacji, w której koszty spółek wodociągowych przewyższają ich przychody, a więc spółki te nie generują dochodu i nie odprowadzają do budżetu państwa podatku dochodowego.

Mając na uwadze powyższe Zarząd Związku Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku apeluje do Pana Ministra o podjęcie działań legislacyjnych mających na celu:

1. Przywrócenie rocznego okresu, na który przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne ustalają swoje taryfy (zmiana art. 20 ust. 1 uzzwoś). Dotychczasowy 3 letni okres obowiązywania taryfy jest niespotykany w innych branżach (energetyka, ciepłownictwo) i nie uzasadniony żadnymi innymi względami merytorycznymi poza chyba ewentualnym brakiem wydolności administracyjnej regulatora. Trzyletni okres prognozowania taryfy jest całkowicie nieadekwatny w bieżącej sytuacji kryzysu gospodarczego i geopolitycznego, gdyż żadne organy państwa a także NBP nie są w stanie wiarygodnie i precyzyjnie prognozować wskaźników makroekonomicznych w tak długim horyzoncie czasowym. Tym samym nie powinno oczekiwać się tego od podmiotów gospodarczych lub spółek samorządowych.
2. Uelastycznienie i doprecyzowanie procedury skrócenia taryfy, o której mowa w art. 24j ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dalej: uzzwoś):
 - a) Doświadczenia firm wodociągowych wskazują na fakt, iż nawet należycie udokumentowane zdarzenia mające de facto charakter siły wyższej, niespotykanych od ponad 20 lat poziomów inflacji, gwałtownych i nieprzewidywanych zdarzeń geopolitycznych, wojny w pobliżu naszej wschodniej granicy i jej stuków pośrednich i bezpośrednich, kilkusetprocentowe wzrosty cen energii elektrycznej oraz gazu, stan pandemii i konsekwencje z tego wynikające nie stanowią w ocenie regulatora PGW Wody Polskie wystarczającej podstawy do uznania takich sytuacji jako „uzasadnione przypadki” dające podstawy do skrócenia okresu obowiązywania tej taryfy.
 - b) Procedura skracania taryfy powinna być również doprecyzowana w zakresie prowadzenia samej procedury administracyjnej, tak aby ograniczyć czas i pracę wnioskodawców oraz pracowników administracji organu podczas procedury skracania taryfy. Z tego powodu, zgodnie z utrwalającym się orzecnictwem sądowym, procedowanie wniosku składanego w trybie przewidzianym tym przepisem winno mieć charakter etapowy. W pierwszym etapie organ powinien wyłącznie badać czy okoliczności przedstawione przez przedsiębiorstwo we wniosku stanowią przypadek uzasadniający skrócenie dotychczasowej taryfy. Dopiero pozytywna ocena tych okoliczności dających podstawę do skrócenia terminu obowiązywania taryfy mogła by prowadzić do dalszych czynności, w tym ew. konieczności zadawania kilkudziesięciu dodatkowych pytań, wezwań do przeliczenia tabel obliczeniowych itp.
 - c) Doprecyzowania wymaga również ‘odpowiednie’ stosowanie art. 24b-24e i art. 24f ust. 1 uzzwoś podczas procedury skracania taryf na podstawie art. 24j. Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego stosowanie „odpowiednio” przepisów oznacza, że niektóre przepisy

stosuje się bezpośrednio, niektóre modyfikuje się, zaś jeszcze innych nie stosuje się wcale. W takiej sytuacji z całą pewnością będzie dochodzić do wielu sporów interpretacyjnych co do prawidłowego stosowania powyższych przepisów.

3. Objęcie podmiotów takich jak Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w siedzibą w Katowicach, tj. firmy hurtowo zaopatrującej w wodę większość firm wodociągowych województwa śląskiego, a tym samym wielu mieszkańców Śląska, przepisami uzzwoś. Rozwiązanie takie umożliwi m.in.:
 - a) Objęcie nadzorem regulatora PGW Wody Polskie m.in. w zakresie ustalania cen sprzedawanej wody. Aktualnie niezrozumiałym absurdem jest fakt, że największa spółka wodociągowa województwa śląskiego, której ceny usług wpływają na ceny dostarczanej wody do milionów odbiorców nie jest objęta nadzorem regulatora. Warto zaznaczyć, iż ceny wody sprzedawanej hurtowo przez GPW S.A. od lat budzą istotne zastrzeżenia branży, gdyż ogromne dywidendy z tej działalności transferowane są od lat i zasilają budżet województwa śląskiego. Ostatnie sprawozdania finansowe tej spółki wskazują ogromną nadpłynność, a środki pieniężne tej spółki stanowią ponad 20% sumy bilansowej. Pomimo tego, spółka wprowadziła w ostatnich 2 latach ponad 40% podwyżkę ceny wody.
 - b) Zaliczenie GPW S.A. tj. niezwykle newralgicznego podmiotu, do grona odbiorców uprawnionych do stosowania maksymalnych cen za energię elektryczną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 października 2022 o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wparciu niektórych odbiorców w 2023 roku.

Panie Ministrze, w branży wodno-kanalizacyjnej istnieje silne przekonanie, iż dotychczasowe postępowania regulatora dotyczące postępowań taryfowych mają często charakter pozorny i stronniczy względem samorządów oraz przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych (co znajduje potwierdzenie w ostatnich rozstrzygnięciach sądowych), a jednocześnie bardzo oportunistyczny i uległy względem bieżących potrzeb politycznych - pozornie związanych z walką z inflacją, drożyzną oraz kryzysem gospodarczym.

Uważamy także stanowczo, że branża wodno-kanalizacyjna nie powinna być ofiarą obecnego kryzysu geopolitycznego o zasięgu międzynarodowym, gdyż nie jest powodem jego powstania. Ceny wody i ścieków nie będą również w żadnym wypadku istotnym i skutecznym środkiem do wygaszenia inflacji w naszym kraju. Przyczyny inflacji mają zupełnie inne korzenie i z całą pewnością, Panie Ministrze, inny podmiot oraz inny resort powinien podjąć główny ciężar walki z inflacją.

Stanowczo również protestujemy przeciwko postawieniu spółek wodociągowych w konfrontacji ze swoimi samorządowymi właścicielami oraz podejmowanie przez regulatora działań, które mają na celu uzyskanie środków wyłącznie z budżetów samorządów zamiast, zgodnie z przepisami zapewnić spółkom wodociągowym finansowanie i pokrycie wszystkich uzasadnionych kosztów przychodami

taryfowymi. Wymuszanie takich działań nie może stanowić alternatywy dla zgodnego z prawem przeprowadzenia postępowania taryfowego.

Kończąc, życzymy również Panu Ministrowi, aby okres, w którym sprawuje pieczę nad branżą wodno-kanalizacyjną zapisał się w historii jako okres jej dalszego dynamicznego rozwoju, a nie jako okres stagnacji lub nawet okres upadków przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych. Wyrażamy również nadzieję, że branża wodno-kanalizacyjna, nad którą pełni Pan Minister pełni nadzór, dzięki zaangażowaniu i sprawczości Pana Ministra, nie będzie gorzej traktowana np. w zakresie możliwości zapewnienia sobie niezbędnych przychodów, niż branże podlegające innym ministrom, a których właścicielem lub współwłaścicielem jest Skarb Państwa lub spółki od niego zależne.

W związku z powyższym zwracamy się z prośbą o realizację postulatów przedstawionych w niniejszym stanowisku, wyrażając głębokie przekonanie, że powyższe kwestie znajdą zrozumienie Pana Ministra.

*Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego
Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku*

(-) Piotr Kuczera